

Prípravný výbor XXVI. VS TOP

ďakuje všetkým organizáciám, zložkám a jednotlivcom, ktorí pomáhali pri príprave XXVI. Východoslovenského TOP – Juskova Voľa 2002, prispeli finančne, materiálne alebo inak k jeho úspešnému priebehu.

Pod'akovanie patrí týmto inštitúciám:

Krajský úrad v Prešove, odbor ŽP
Okresný úrad vo Vranove n.Topľou, odbor ŽP
Obecný úrad v Juskovej Voli
SZOPK ZO č.1, Humenné
SZOPK ZO Trebišov
ŠOP SR RS OPaK Prešov
Škola v prírode Juskova Voľa
Štátne lesy, závod Vranov n/T., lesná správa Vehech
UaPPS Juskova Voľa
CHEMZA, a.s., Strážske
ENERGETIKA, s.r.o. Strážske
ZINCHEM, a.s., Strážske
ACOM-u s.r.o., Košice
AQUING-u s.r.o., Košice
GeoComp. Bardejov
GEOMETRA Košice
Papierne Slavošovce a.s.
a ďalším...

Vydal : Prípravný výbor XXVI. VS TOP z podkladov:

Ing. Jána Čurlíka, ŠOP SR RS OPaK Prešov, Mapa Slovakia s.r.o.
Prešov, Katastrálny úrad KÚ Prešov, dostupná odborná literatúra

Príležitostná publikácia : bez jazykovej úpravy

Zostavil: Eva Dobiášová, RNDr. Eva Konečná

Grafická a textová úprava : RNDr. Eva Konečná

Tlač : ZINCHEM a.s.

Náklad : 250 ks

Košice, júl 2002

OBSAH

Štart do druhej štvrťročníce	5
Charakteristika obce	6
Všeobecná charakteristika prírodných pomerov okresu Vranov nad Topľou	7
Slanské vrchy	9
Chránené územia v okrese Vranov nad Topľou	10
Odborná náplň XXVI. VS TOP	16
Program a organizácia XXVI. VS TOP	19

Informácie o tomto a predchádzajúcich VS TOPoch nájdete na stránke:
www.vstop.sk

Štart do druhej štvrt'storočnice

Rok 2002 je charakterizovaný začiatkom druhej štvrt'storočnice nepretržitej existencie Východoslovenských táborov ochrancov prírody / TOP-ov /. Tak ako doterajšie, aj tento je poznačený vývojovým trendom.

Jedným zo záverov 25. VS TOP v Čiernej Lehote bolo pripraviť skupinu, ktorá by v organizovaní TOP-ov pokračovala. Navrhnutá trojčlenná skupina v zložení - Barlog, Vorálová, Čurlík, mala zabezpečiť hladký priebeh 26. VS TOP.

Ako prvý sa pokúsil vybrať lokalitu Milan Barlog. Išlo o Levočské lúky, vzdialené cca 2 km od Levoče. Vo februári sa bohužiaľ zistilo, že lúky nie sú majetkovo vysporiadané a tak nastal problém so zháňaním iných priestorov. Po dohode v organizačnej trojke, som prevzal štafetu v zháňaní priestorov pre tábor ja. Oslovil som Okresný úrad vo Vranove n/Topľou a ten vytypoval priestor pre uskutočnenie VS TOP-u na strelnici v Zamutove. Po problémoch, ktoré nastali pri príprave tábora v tejto lokalite, sme museli s ľútosťou skonštatovať, že musíme hľadať ďalej. Napokon 8.4.2002 na prípravnom výbore v Škole v prírode v Juskovej Voli, bolo dohodnuté miesto pre tohtoročný TOP.

V krátkom čase sa prípravný výbor päťkrát stretol a zabezpečoval prípravnú fázu TOPu. Chcem poďakovať všetkým, ktorí sa podieľali na príprave tohtoročného TOP-u, členom prípravného výboru, Škole v prírode v Juskovej Voli, obci Jusková Voľa vrátane lesnej správy a urbáriátu, štátnej správe, sponzorom, skrátka všetkým, ktorí pomohli vytvoriť vhodné podmienky pre jeho uskutočnenie.

Vitajte priatelia v Škole v prírode v Juskovej Voli. Za organizátorov podujatia Vám prajem príjemný pobyt, vynikajúce počasie a veľa dobrých zážitkov.

*Ján Čurlík
spoluorganizátor TOP-u*

Charakteristika obce

Juskova Voľa leží v hornatom údolí potoka Lomnica na východnej strane Slanských vrchov v nadmorskej výške pribl. 240 m.

Obec vznikla na zákupnom práve asi v 30. rokoch 16. storočia. Najstaršia správa z r. 1547 uvádza deviatich ručiteľov, medzi nimi Fačka, Ivaška a Hryca, ktorých ustanovil z poddaných miestny šoltýs Jusko, od ktorého je odvodené pomenovanie obce. V správe z r. 1567 sa uvádza, že miestni obyvatelia boli slobodníci. Z tohto hľadiska bola jedinečnou dedinou v okolí so svojráznym obyvateľstvom rusínskeho pôvodu, chovajúcim dobytok a kone. Neskôr ťažili drevo, pálili uhlie a obhospodarovali okolitú pôdu.

Už v roku 1863 obec mala vlastnú samosprávu a pečatidlo. Správca obce Michal Sisák založil školu vo vlastnom dome. Budova terajšej školy bola postavená v roku 1898. Vyučovalo sa po slovensky. Snahu pomáhať ľuďom v období 1914 – 1919 vyvíjali Bella Kečkéš a Ján Debrey. Najväčšiu zásluhu na odstránení negramotnosti mala učiteľka Gizela Dvorčáková, ktorá zaviedla tzv. opakovaciu školu pre všetky vrstvy obyvateľov. Obživu si obyvatelia obce zaobstarávali lovom zveri a rýb, chovom drobnej zveri, dobytkom, ošipánymi a obhospodarovaním pôdy, získanej reformáciou a kúpou.

Terajší kostol bol postavený v roku 1928 – 1930 na pôvodnom mieste dreveného kostolíka. V časoch hospodárskej krízy v 20. – 30. rokoch postihlo vysťahovalectvo i tunajšiu obec.

Vojnové roky 1914 – 1918 a 1939 – 1945 nezanechali citeľné materiálne škody ani straty na ľudských životoch.

Autobusová linka bola zavedená v roku 1957, prvé elektrické svetlo 27. 8. 1960 po založení JRD v roku 1959. Telefónne spojenie obce bolo nadviazané v roku 1969. V roku 1970 bol daný do prevádzky verejný vodovod a v roku 1998 plynovod.

V súčasnosti žije v obci 302 obyvateľov. Pre rozmanité prírodné zaujímavosti ako je napr. Skala pod Pariakovou, bola zriadená škola v prírode.

*Jozef Lukačín
starosta obce*

Všeobecná charakteristika prírodných pomerov okresu Vranov nad Topľou

Príroda okresu Vranov, tak ako ju poznáme v súčasnosti, je výsledkom mnohých podstatných zmien a dávneho vývoja. Týka sa to predovšetkým časti okresu, ktorú tvorí severozápadný okraj Východoslovenskej nížiny, niektorých častí Nízkyh Beskýd, v menšej miere Slanských vrchov.

Slanské vrchy sú z botanického, zoologického i geologického hľadiska veľmi významné, preto sa v nich nachádza i najviac chránených území. Značná členitosť terénu je výsledkom vplyvu mnohých faktorov, medzi ktoré radíme napr. tektonické pohyby, zdvih a pokles sopečnej hmoty, zosuny, zvetrávací proces atď.

Vegetačný kryt Slanských vrchov z hľadiska klimaticko – vertikálnej stupňovitosti v najhrubšej mierke možno rozdeliť do dvoch základných vegetačných základných vegetačných stupňov – dubového (500 m.n.m) a bukového (od 500 m.n.m. po vrcholové polohy). Po celom obvode severnej časti Slanských vrchov sú vyvinuté jelšovo-jaseňové lužné lesy. Dominujúcou drevinou je jelša lepkavá, ktorá vystupuje pozdĺž potokov až do pásma bučín. V lesných dolinách zostupujú až do 450 m.n.m. Prevažujú zubačkové bučiny a bučiny s prevládnutím ostrice chlpatej. Vo vyšších polohách a na skeletovitejších substrátoch sa objavuje javor mliečny, javor horský a jaseň štíhly. Tieto porasty už tvoria prechod k sutinovým javorovo–bukovým lesom, veľmi charakteristickým pre Slanské vrchy.

Na extrémnych stanovištiach hrebeňov a chrbtov sú miestami vyvinuté kyslé bučiny, v ktorých roztrúsene rastie chvostík jedľovitý, miestami vytvára nápadné porasty bielomach sivý, čučoriedka obyčajná, smlz trstovitý. Často v nich prevláda mesačnica trváca alebo rôzne druhy papradín. V podvrcholových častiach v nich vzácnejšie rastie zvonček širokolistý, čarovník alpský, čarovník prostredný a iné druhy.

Skalné reliéfy so zaujímavou vegetáciou sa nachádzajú pri Banskom v údolí Olšavy, pri Vechci, Juskovej Voli, Zamutove, Rudľove, Zlatníku (Ivanov vrch), Hermanovciach, Hanušovciach (Lysá) a Petrovciach (Herlica). Celé pohorie Slanských vrchov nie je bohaté na lúčne biotopy. Významnejšie slatinné lúčky s bezkolencom belasým sa nachádzajú v okolí Banského.

Po obvode pohoria sú charakteristické teplomilné psinčekové porasty, v ktorých sú zastúpené mnohé teplomilné druhy, najmä druhy rodu ďateliny, ostrica sedmohradská, doryknium päťlisté.

Okres Vranov nad Topľou vďaka svojej fytogeografickej polohe má veľmi zaujímavú a rôznorodú prírodu. Chránené územia sú súčasťou celého prírodného prostredia, ktoré musíme chrániť v širších súvislostiach, počnúc čistotou vodných tokov, ovzdušia. Ochranou rastlinstva, živočíšstva, končiac ochranou anorganickej zložky prírody.

Cieľavedomým výskumom s úmyslom budovania sústavy chránených území na Slovensku boli aj v okrese Vranov n/Topľou postupne pripravované podmienky pre to, aby najzachovalejšie biologicky, resp. geologicky najhodnotnejšie územia boli pojaté do územnej ochrany. Od roku 1950 do roku 1994 boli na území okresu Vranov n/Topľou postupne vyhlásené tieto chránené územia:

- NPR Šimonka (časť) 1950, aktualizácia 1986
- NPR Oblík 1964
- PR Hermanovské skaly 1980
- PR Hlinianska jelšina 1981
- PR Zamutovská jelšina 1981
- PR Zamutovské skaly 1981
- PR Skaly pod Pariakovou 1987
- CHA Medzianske skaly 1990
- CHA Radvanovské skaly 1990
- PP Žipovské mŕtve rameno 1990
- PP Petkovský potok 1990
- PP Zapikan 1993
- CHA Štefanovská borina 1993
- PP Zárez Stravného potoka 1994

Slanský hrad

Slanské vrchy

Slanské vrchy predstavujú sopečné pohorie severojužného smeru v Matransko – slanskej oblasti. Na západe sú ohraničené Košickou kotlinou, na severe Beskydským predhorím, na východe Východoslovenskou pahorkatinou a na juhu štátnou hranicou s Maďarskom. Geologický vývoj horstva bol veľmi zložitý, ovplyvnený etapovite rozloženou sopečnou činnosťou. Na jeho stavbe sa zúčastňujú andezity a iné vulkanické horniny. Eróziou pôvodného sopečného reliéfu vznikli rozmanité povrchové tvary, prekrásne doliny, zrázne tvárne steny a bralá s kamennými moriami na úpätí. Porušením stability lávových prúdov vznikajú zosuny. Dnešné Slanské vrchy vytvárajú oblúk vyklenutý mierne na východ, dlhý 52 km a široký na severe asi 20 km a na juhu len 12 km. Zložený je z niekoľkých horských skupín oddelených sedlami. Jednotlivé horské skupiny tvoria v rámci horstva podcelky: Šimonku, s najvyšším vrchom pohoria Šimonka (1092m), Makovicu, Mošník, Bogotu a Milič.

Donedávna boli Slanské vrchy pre širokú turistickú verejnosť neznámym a preto len minimálne navštevovaným horstvom. Ako vyplýva z charakteru pohoria, nie sú tu široké hrebeňové výhlady, dlhé doliny, niet tu ani veľkých stredísk cestovného ruchu. Návštevníkov však upúta tichá a nedotknutá príroda, hlboké lesy s tajomnými stredovekými hradnými ruinami (Zbojnícky hrad, Slanec, Bodoň) a pamiatkami partizánskej činnosti z obdobia SNP (Oblík) i z oslobodzovacích bojov (Dargovský priesmyk). Príťažlivé sú divoké skalné zoskupenia s prekrásnou bralnou scenériou, doplnenou pestrými rastlinnými spoločenstvami. Prírodnými zvláštnosťami sú jazerá Izra, Malá Izra, Herľanský gejzír, Dubnícke rašelinisko, močiare v sigordských zosuvoch a vodopády na Stravnom a Komorovskom potoku. Všetky tieto prírodné zaujímavosti Slanských vrchov sú pomerne ľahko prístupné vhodne členenou sieťou, ktorá prechádza sedlami medzi jednotlivými horskými skupinami.

Slanským pohorím sa tiahne aj medzinárodná horská cesta priateľstva EB Eisenach – Budapešť, ktorá vedie turistickými značkovými chodníkmi z Eisenachu v Nemecku cez Čechy, Poľsko a končí v hlavnom meste Maďarska – Budapešti. Prechádza aj Zemplinskými a Slanskými vrchmi. V Slanských vrchoch vedie od Michal'án cez kúpele Byšta, okolo jazera Izra a hradu Slanec na Okružly vrch. Odtiaľ pokračuje cez Dargovský priesmyk, Lazy, Črehlinu, Makovicu, Šimonku, Čiernu horu a Tri chotáre, popri zrúcanine Zbojníckeho hradu do Prešova. Prechádza najvyššími vrchmi pohoria a jeho najkrajšími vrcholmi Šimonkou a Čiernou horou.

Chránené územia v okrese Vranov nad Topľou

- **NPR ŠIMONKA**, kat. úz. Hermanovce nad Topľou, Zamutov, Zlatá Baňa, vyhlásená roku 1950 a 1986, výmera 33,5243 ha.

Do okresu Vranov nad Topľou patrí podstatná časť vyhlásenej rozlohy prírodnej rezervácie, kým menšia časť patrí do okresu Prešov. Pôdy podvrcholovej časti a v podstate celého územia rezervácie sú skeletnaté až balvanisté. Na menej skeletnatých pôdach a miernejších svahoch sa uplatňujú porasty spoločenstiev javorových bučín, na balvanistých pôdach a strmších svahoch porasty spoločenstiev jaseňových bučín. Lesné porasty sú miestami pralesovitého charakteru, riedke, so starými netvárnymi kmeňmi. Prevládajúcou drevinou je buk, hojne sa vyskytuje javor horský, vtrúsený je jaseň štíhly a brest horský. Bylinný podrast je hustý, bujný, vysoký, floristický nie veľmi bohatý. Prevláda tu buď starček hájny, alebo rôzne druhy papradín, najmä papradka samičia, bažanka trváca, mesačnica trváca, žihľava dvojdomá, hviezdica hájna, netýkavka nedotklivá, bodliak lopuchovitý a iné chránené rastliny. Na vlhkejších miestach rastie roztrúsene veronika horská, vzácnejšie čerkáč hájny. Krovinatý porast je v súvislých lesných porastoch veľmi slabo vyvinutý a roztrúsene tu nachádzame len niekoľko druhov, ktoré z vysokého bylinného podrastu nijak nevynikajú. Sú to lykovec jedovatý, egreš obyčajný, ruža ovisnutá. Z botanického hľadiska je vzácna flóra, ktorá sa združuje na svetelne otvorených stanovištiach väčších skál. Tu je vegetácia iná ako v zapojenom lesnom poraste. V bylinnom poraste prevláda typický druh trávy smlz trst'ovitý.

Veľkou vzácnosťou je oplietavá liana – zákonom chránený plamienok alpský, ktorý v rezervácii rastie na niekoľkých miestach. Miestami v rozsahu skalného reliéfu prevláda porast čučoriedky obyčajnej. Botanicky je veľmi zaujímavá aj podvrcholová a vrcholová časť Šimonky., na ktorej sa nachádza malá nezalesnená plocha s vystupujúcou skalkou. Z krovin sú pozoruhodné štádiá tavolníka prostredného, na skalách pižmovka mošusová, na plošine čertkus lúčny.

- **PR ZAMUTOVSKÉ SKALY**, kat. úz. Zamutov, Rudlov, vyhlásená roku 1981, výmera 30,67 ha.

Rezervácia zriadená na ochranu bralných foriem reliéfu, reliktných teplomilných rastlinných spoločenstiev a spoločenstiev javorín Slanských vrchov na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele. Chránené územie tvoria výrazné andezitové skalné útvary na severovýchodnej strane Slanských vrchov, a to hrebeň Čiernej skaly a hrebeň Zamutovských skál.

Hrebene sú od seba oddelené tvrdou lesnou cestou vedúcou z Rudľova do Javorovej a dolinou potoka tečúceho do Zamutova. Obidva oddelené hrebena sa tiahnu v smere SZ – JV. Hrebeň Čiernej skaly od 590 – 725 m, hrebeň Zamutovských skál od 650 – 825 m.

Na strmých svahoch exponovaných na severovýchod rastú bukovo – javorové a lipovo – jaseňové sutinové porasty. Zaujímavý a charakteristický je tu bylinný podrast. Najbohatší a najkrajší je najmä jarný aspekt, keď masovo kvitne chochľačka dutá. Pod Čiernou skalou na juhozápadných svahoch v pásme kyslých bučín rastie na väčšej ploche v Slanských vrchoch pomerne vzácna kostrava horská. Najvzácnejšia je vegetácia na terasách kolmých stien a vrcholoch skál. Miestami majú tejto skaly bizarný, vežičkovitý tvar, niektoré časti sú neprístupné.

- **PR ZAMUTOVSKÁ JELŠINA**, kat. úz. Rudľov, vyhlásená roku 1981, rozloha 0,66 ha s 2,32 ha ochranným pásmom.

Chránené územie bolo zriadené na ochranu lesných slatinno – jelšových spoločenstiev Slanských vrchov pre vedeckovýskumné, náučné a kultúrno – výchovné ciele.

Prírodná rezervácia sa nachádza v severovýchodnej časti Slanských vrchov severozápadne od obce Zamutov v doline potoka medzi Čiernou skalou a hrebeňom Zamutovských skál v nadmorskej výške 520 m. Na oboch hrebeňoch sú výrazné skalné andezitové útvary s typickými suťovými lesnými spoločenstvami. Vlastná plocha Zamutovskej jelšiny je ohraničená svahovými bučinami.

- **PR HERMANOVSKÉ SKALY**, kat. úz. Hermanovce nad Topľou, vyhlásená r. 1980, výmera 33,07 ha.

PR leží na SV Slanských vrchov, dosahuje nadmorskú výšku 627 m. Hermanovské skaly tvorí vysoká členená skalná stena a ihlancovitý kužeľ na druhej strane údolia. Miestny názov Čertova brána vystihuje postavenie útvaru nad údolím. Južné svahy Hermanovských skál sú takmer kolmé, bez vegetácie (len lišajníky), iba na menších teraskách sa uchytili trávnaté porasty. V štrbinách silne porušeného andezitu nájdeme brezu bielu, jarabinu vtáčiu, zomeloz obyčajný a netvárne duby a buky. Severné svahy sú pokryté hrubou vrstvou machov, dominuje tu čučoriedka obyčajná a paprad'orast sladič obyčajný. Na vrcholoch skál rastie tarica skalná a karpatský endemit skalnica horská karpatská. Pod skalami pri minerálnom prameni rastie aj telekia ozdobná. Kolmé skalné steny sú hniezdiskom dravých vtákov a krkavca čierneho. Žije tu aj jašterica múrová na severnej hranici svojho rozšírenia.

- **PR HLINIANSKA JELŠINA**, kat. úz. Hlinné, vyhlásená r. 1981, výmera 46,15 ha.

Nachádza sa v SV cípe Slanských vrchov, západne od obce Hlinné, pozdĺž jedného z pravostranných prítokov Tople. Je situovaná na báze svahu na andezitových delúviách s prekryvom sprašových hĺn. Lokalitu tvorí sústava terénnych znížení a preliačín s pramenišťami so spoločenstvami jaseňových jelšín, obklopených zavlhčenými bučínami. V prieliačinách dominuje jelša lepkavá s barlovými koreňmi.

- **NPR OBLÍK**, kat. úz. Petrovce, vyhlásená r. 1964, výmera 90,0 ha.

Lokalitu tvorí pravidelný vulkanický kopec, vysunutý zo Slanských vrchov. Exponovaná poloha a rôznosť expozícií je príčinou pestrosti vyskytujúcich sa rastlinných spoločenstiev. Na vrchole Oblíka sa lesné porasty vyznačujú prítomnosťou jaseňovo-javorového lesa, na južných expozíciách rastú porasty lipovo-javorového lesa, na severnej expozícii sa uplatňujú bučiny.

- **PP SKALY POD PARIAKOVOU**, kat. úz. Jusková Voľa, vyhlásená r. 1987, výmera 60,0 ha.

Chránené územie sa nachádza západne od obce Banské. Predmet ochrany predstavujú výrazné, väčšinou izolované skalné útvary, ktoré patria k zostatku kaldery mohutného stratovulkanického komplexu Makovice. Základ komplexu skalných útvarov tvoria pozostatky andezitových lávových prúdov, striedajúce sa s pyroklastikami toho istého zloženia. K pozoruhodným útvarom patrí dobre vyvinutý skalný hríb. Skalnému podkladu, expozícií a nadm. výške 700-850 m zodpovedá zloženie vegetačného krytu (prevláda buk, pridružuje sa niekoľko druhov dubov, vtrúsený je javor horský a mliečny). Na sutinách dotovaných vodou sa vytvorili jaseňovo-javorové porasty s vtrúseným brestom horským. V bylinnom podraste na skalách sa vyskytuje brusnica pravá a čučoriedka obyčajná, z papraďorastov sladič obyčajný, slezinník múrový a severský. Pozoruhodný je výskyt chvostníka jedľového. V lesných porastoch hniezdi viacero chránených druhov dravých vtákov, zo sov je známy výskyt sovy dlhochvostej (uralky) a výra skalného.

- **PR ZAMUTOVSKÉ SKALY**, kat. úz. Rudľov, Zamutov, vyhlásená r. 1981, výmera 30,67 ha.

Územie predstavujú výrazné skalné útvary vonkajšieho oblúka andezitových Slanských vrchov. Skalný reliéf pomiestne vystupuje v celom úseku od Zamutova po Rudľov. Na skalách a v ich tesnom susedstve sa uplatňuje teplomilná vegetácia. Na skalných svahoch sú to predovšetkým krovité formy tavelníka prostredného, ruží, jarabiny vtácej, hlohu, borievky, javora poľného a iných druhov. Teplomilná kvetena rastúca na čelách skál ostro kontrastuje so severnými prudkými svahmi vyznačujúcimi sa prítomnosťou bukovo-javorových porastov s lipou a jaseňom, južné expozície pokrývajú svetlé dubiny s teplomilným podrastom.

- **CHA MEDZIANSKE SKALKY**, kat. úz. Medzianky, vyhlásený r. 1990, výmera 4,0 ha.

Lokalita sa nachádza SV od obce Medzianky. Predstavuje ju xerothermný svah budovaný pod pôdnym krytom paleogénnymi zlepenkami. Paleogénne horniny silne obohatené vápencom majú svojráznu a veľmi bohatú vegetáciu. Sú tu kvetnaté spoločenstvá tráv s mrvicou perovitou, ostricou nízkou, kostravou zliabkatou, fúzatkou prstnatou a ostricou sedmohradskou. Územie je vzácné aj vďaka prítomnosti viacerých chránených druhov vstavačovitých (vstavač vojenský, purpurový, mužský poznačený, vemenník dvojlistý, prilbovka biela a dlholistá, bradáčik vajcolistý a päťprstnica obyčajná). Rastie tu aj veternica lesná, hruštička zelená a hojný je výskyt ponikleca veľkokvetého. Na lokalite sa nachádza i ruina stredovekého hradku z konca 12. storočia na kóte Zámok.

- **CHA RADVANOVSKÉ SKALKY**, kat. úz. Radvanovce, vyhlásený r. 1990, výmera 0,76 ha.

Radvanovské skalky sú súčasťou bradlového pásma v SZ časti okresu Vranov n/Topľou, ležia SZ od obce Radvanovce vľavo od poľnej cesty do Chmeľova. Hlavným predmetom ochrany je hojnejší výskyt ponikleca veľkokvetého, ktorý rastie v typických suchomilných a teplomilných trávinných spoločenstvách. K ďalším pozoruhodnostiam patrí výskyt veternice lesnej, prasatnice škvrnitej, jagavky konáristej, ľanu žltého, omana mečolistého a iných predstaviteľov xerothermnej, resp. teplomilnej kveteny.

- **PP ŽIPOVSKÉ MŔTVE RAMENO**, kat. úz. Vyšný Žipov, vyhlásená r. 1990, výmera 2,27 ha.

Mŕtve rameno Tople hlboké 0,5-3,0 m leží pri obci Vyšný Žipov, v poľnohospodársky využívanej krajine. Geologický podklad tvoria kvartérne nívne sedimenty Beskydského predhoria. Lokalita je význačná dobre vyvinutými brehovými porastami (vŕby, jelša, čerešňa vtáčia, baza čierna, bršlen, hloh a vlhkomilné byliny), bohatým výskytom rastlín uplatňujúcich sa na vodnej hladine (viacero druhov páliek, kosatec žltý a i.). Pozoruhodný je výskyt mäkkýšov - najvýchodnejšie známe nálezisko ohrozeného druhu *Gyrulus laevis*, k vzácnym druhom patrí aj *Trichia bielzi*, *Acicula parcellineata*, *Cepea hortensis*.

- **PP PETKOVSKÝ POTOK**, kat. úz. Petkovce, vyhlásená r. 1990, výmera 6,76 ha.

Nachádza sa na SV okraji obce Petkovce v Beskydskom predhorí v SZ časti Merníckej pahorkatiny. Územie predstavuje úzku a krátku kaňonovitú roklinu. Na dne rokliny tečie bystrina so skalnatým pieskovcovým kaskádovitým charakterom. Eróznou činnosťou potoka a procesmi svahovej modelácie sa vytvorili strmé steny, na ktorých možno sledovať stratigrafický sled vrstiev a akumuláciu travertínov s výskytom malakofauny.

- **PP ZAPIKAN**, kat. úz. Davidov, vyhlásená r. 1993, výmera 0,57 ha.

Územie predstavuje impozantná rokлина Komorského potoka, ktorého zarezaním sa do horninového podkladu v Slanských vrchoch vznikli bralné formy skalných stien, previsy a vodopád s výškou 3 m. Tieto formy reliéfu sa vyvinuli vo vulkanosedimentárnom súvrství okrajovej časti pohoria. Lokalita Zapikan, resp. Komorský potok sú viazané na zlomovú poruchu a na zónu intenzívnejšieho zvetrávania v pyroklastických polohách.

- **CHA ŠTEFANOVSKÁ BORINA**, kat. úz. Štefanovce, vyhlásený r. 1993, výmera 2,04 ha.

Chránené územie leží SZ od obce Štefanovce na lesnom pôdnom fonde. Územie je súčasťou bradlového pásma, v tejto časti tvoreného slieňovcovým vývojom kriedového veku a flyšovým vývojom paleogénu. Lokalita predstavuje významnú enklávu teplomilnej kveteny, jedná sa zrejme

o zvyšok borovicovo-dubových porastov. V drevinnej skladbe prevláda borovica lesná, primiešané sú buk lesný, topoľ osika, hruška obyčajná, lieska obyčajná, krušina jelšová, zob vtáčí a i. V bylinnom podrade zvlášť pozoruhodný je bohatý výskyt vstavačovitých druhov (črievičník papučkový, vemenník zelenkastý a dvojlistý, vstavač purpurový, vojenský, mužský, prilbovka dlholistá). Z ďalších pozoruhodných druhov je tu zastúpená veternica lesná, hruštička zelená, horčinka väčšia a i.

- **PP ZÁREZ STRAVNÉHO POTOKA**, kat. úz. Pavlovce, vyhlásená r. 1994, výmera 4,05 ha.

Chránené územie leží západne od obce Pavlovce na lesnom pôdnom fonde. Lokalita predstavuje časť toku Stravného potoka s pozoruhodnými mikroformami reliéfu v horninách centrálno-karpatského paleogénu v typickom flyšovom vývoji na styku s vulkanickými Slanskými vrchmi. Eróznou činnosťou Stravného potoka sa vytvorili viaceré nádherné vodopády, pereje a kaskády. Na okraji chráneného územia pod posledným vodopádom vyviera minerálny prameň so studenou uhličitou vodou, ktorý je jedným z 8 pavlovských minerálnych prameňov.

Spracované z archívnych podkladov Regionálnej správy ochrany prírody a krajiny v Prešove.

Telekia ozdobná

Odborná náplň XXVI. Východoslovenského TOP

Námety na činnosť odborných sekcií

Trasa č. 1:

Jusková Voľa - Baňa potok - Medvedí potok – Uhliská - Parjakovo - Jurčovo doliny - Jusková Voľa /cca 14 km/

Trasa je orientovaná na zoznámenie sa Prírodnou pamiatkou Parjaková (vypreparované skalné útvary s mozaikou rastlinných spoločenstiev) a problémami ochrany prírody v tejto lokalite.

Sekcie: krajinárska, lesnícka, botanická, ornitologická, entomologická, geologická, mykologická,

Trasa č. 2:

Jusková Voľa - Jurčovo doliny - Banské - Zapikan - Banské lúky – Vlčia dolina - Jusková Voľa /cca 14 km/

Trasa je orientovaná na zoznámenie sa s históriou baníctva v okolí obce Banské a ochrany prírodnej pamiatky Zapikan (roklina komorského potoka).

Sekcie: krajinárska, lesnícka, botanická, ornitologická, entomologická, geologická, mykologická,

Trasa č. 3:

Jusková Voľa - Jurčovo doliny - Čerchlina - Zajačí kameň - Rankovské Skaly (Prírodná rezervácia) - Herľanský gejzír (Národná prírodná pamiatka) - Brdo (Prírodná rezervácia - významné botanické nálezisko) - herľanské sedlo - Banské lúky - Jusková Voľa /cca 25 km/

Sekcie: krajinárska, lesnícka, botanická, ornitologická, entomologická, geologická, mykologická,

Trasa č. 4 :

Jusková Voľa - Valenčica - Zamutov - Zamutovské skaly (Prírodná rezervácia)-Zamutovská jelšina (Prírodná rezervácia) – Zamutov - Jusková Voľa /cca 14 km/

Trasa je orientovaná na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele. Chránené územia tvoria výrazné andezitové skalné útvary a to hrebeň Čiernej skaly (Jasiná, Jaseňový hrebeň) a hrebeň Zamutovských skál (Čulkov). Hrebene sú od seba oddelené lesnou cestou vedúcou z Rudľova do Zamutova.

Sekcie: krajinárska, lesnícka, botanická, ornitologická, entomologická, geologická, mykologická,

Trasa č 5 :

Jusková Voľa – Brestová dolina – Šimonka a späť /cca 24 km/

Trasa je orientovaná do územia najviac chráneného, z hľadiska botanického, zoologického i geologického. Slanské vrchy sú budované andezitmi a ich pyroklastikami. Značná časť terénu je výsledkom vplyvu mnohých faktorov, (tektonické pohyby, zdvih a pokles sopečnej hmoty, zosuny, zvetrávací proces)

Sekcie: krajinárska, lesnícka, botanická, ornitologická, geologická, entomologická, mykologická,

Trasa č. 6 :

Jusková Voľa – Bartáková – Laz – Dubník – Opalové bane a späť /cca 20 km/

Trasa je orientovaná na zoznámenie sa s jednou najvyššou časťou Slanských vrchov a Opálových baní.

Sekcie: krajinárska, lesnícka, botanická, ornitologická, geologická, entomologická, mykologická,

Trasa č. 7 :

Jusková Voľa – Košarný potok – Makovica – Menší vrch – Rakytová – Jusková Voľa /cca 13 km/

Trasa je orientovaná na zoznámenie sa s jednou najvyššou časťou Slanských vrchov .

Sekcie: krajinárska, lesnícka, botanická, ornitologická, entomologická, geologická, mykologická,

Pre detskú sekciu :

Trasy sú pre kratšie trate cca 7 – 9 km.

Trasa č. 1 : *Jusková Voľa –Dubová lúka –Lomnice –Jusková Voľa*

Trasa č. 2 : *Jusková Voľa – Košarný potok –Hanuščáková lúka – Baňa potok – Jusková Voľa*

Trasa č. 3: *Jusková Voľa – Suchý potok – Poľana – Baňa potok – Jusková Voľa*

V Humennom 9.6.2002

Ing. Ján Čurlík

Večerné zhodnotenie práce jednotlivých sekcií pri vatre

Program a organizácia XXVI. VS TOP

PRÍPRAVNÁ FÁZA – príprava tábora

- 25.7. – štvrtok**
- overiť splnenie všetkých úloh
 - večer osadiť šípky na kritických miestach orientácie na cestách
 - pripraviť drevo a materiál na: - vstupnú bránu, vatru, koly na smerové označenie v tábore, vlajku
 - def. lokalizovať miesta ich umiestnenia a osadenia
 - def. určiť miesta umiestnenia soc. a tech. vybavenia tábora
- 26.7. – piatok**
- príchod RŠ – NOP TOP (realizačný štáb – náčelník organiz.- prevádz.)
 - príchod RŠ – NOS TOP (realizačný štáb – náčelník odbor.-sekciový)
 - príprava a osadenie vstupnej brány
 - osadenie žrde a vyvesenie vlajky
 - príprava vatry - ohnisko (kamene)
 - uložiť vatru
 - fakle
 - priniesť stoly na prezent., predaj, výstavky, prezent. aktivít
 - vytvoriť miesto na prezentáciu
 - osadiť info-tabule
 - umiestniť info materiál na tabule
 - osadiť a nahodiť stĺp sponzorstva
 - vytýčiť a ohradiť (vymedziť) parkovisko
 - vykopať jamy na WC
 - pripraviť vodu – rieš. odpad
 - osadiť orientačné šípky v tábore
 - vytýčiť miesto na bufet
 - skladanie vecí do tašiek
 - kontrola orient. šípok na cestách

VLASTNÝ VS TOP – týždenný odborný program – trasy – v bulletine (Informač. spravodaj)

- 27.7. – sobota**
- do obedu ešte úkony, ktoré sa nestihli v piatok
 - príchod účastníkov do 16⁰⁰ hod.

- oboznámenie sa s prostredím
 - stavenie tábora
 - slávnostné otvorenie o 18⁰⁰ hod. (samostatný scenár)
- 28.7. - nedeľa**
- 9⁰⁰ hod. návšteva okolia TOP-u: Jusková Voľa – Obora – Dubová lúka – Frankové kuciky – Baran – Lomnice – Jusková Voľa
 - 1. zasadanie Táborovej rady o 17⁰⁰ – príprava programu na pondelok
 - táborové zhromaždenie pri vatre o 18⁰⁰ - základ. info, pokyny
 - nahlásenie stravovacích požiadaviek – zápis na info-tabuľu
- 29.7. - pondelok**
- budiček 7⁰⁰ hod.
 - práca v 11-tich odborných sekciách (náplň + trasy) 9⁰⁰ – 7⁰⁰ hod.
 - 2. zasadanie Táborovej rady 17⁰⁰ hod.
/pravidelné večerné hodnotenie dňa a príprava programu na ďalší deň/
 - táborové zhromaždenie pri vatre 19⁰⁰ hod.
 - nahlásenie stravovacích požiadaviek-zápis na info-tabuľu
 - večerný program – možnosť premietania diapoziťívou resp video
 - nočné služby – hliadkovanie 22⁰⁰ hod.
- 30.7. - utorok**
- budiček 7⁰⁰ hod.
 - práca v 11-tich odborných sekciách (náplň + trasy) 9⁰⁰ – 17⁰⁰ hod.
 - 3. zasadanie Táborovej rady 17⁰⁰ hod.
/pravidelné večerné hodnotenie dňa a príprava programu na ďalší deň/
 - táborové zhromaždenie pri vatre 19⁰⁰ hod.
 - nahlásenie stravovacích požiadaviek – zápis na info-tabuľu
 - večerný program – možnosť premietania 20⁰⁰ hod.
 - nočné služby – hliadkovanie 22⁰⁰ hod.
- 31.7. - streda**
- budiček 7⁰⁰ hod.
 - práca v 11-tich odborných sekciách (náplň + trasy) 9⁰⁰ – 17⁰⁰ hod.

- 4.zasadanie Táborovej rady
17⁰⁰ hod. /pravidelné večerné hodnotenie dňa a
príprava programu na ďalší deň/
- táborové zhromaždenie pri vatre 19⁰⁰ hod.
- nahlásenie stravovacích požiadaviek – zápis na info-
tabuľu
- večerný program – beseda: večer o návrhu
vyhlásenia Slanských vrchov za CHKO 20⁰⁰ hod
- nočné služby – hliadkovanie 22⁰⁰ hod.

1.8. - štvrtok

- budíček 7⁰⁰ hod.
- práca v 11-tich odborných sekciách (náplň + trasy)
9⁰⁰ – 17⁰⁰ hod.
- 5.zasadanie Táborovej rady 17⁰⁰ hod.
/pravidelné večerné hodnotenie dňa a príprava
programu na ďalší deň/
- táborové zhromaždenie pri vatre 19⁰⁰ hod.
- nahlásenie stravovacích požiadaviek – zápis na info-
tabuľu
- večerný program – beseda so zástupcami št.správy
OÚ VV a obecnej samosprávy OcÚ Jusk. Voli
20⁰⁰ hod.
- nočné služby – hliadkovanie 22⁰⁰ hod.

2.8. - piatok

- budíček 7⁰⁰ hod.
- dokončenie činnosti odborných, POP a detskej sekci
9⁰⁰ – 17⁰⁰ hod.
/súťaže – ocenenia – diplomy + program detí/
- 6.zasadanie Táborovej rady 17⁰⁰ hod.
/zhodnotenie dňa, celého TOP a príprava záveru/
- záverečné tábor. zhromaždenie pri vatre 19⁰⁰ hod.
 - zhodnotenie dňa a celého TOP po
sekciami
 - príhovor NOP a NOS
 - príhovor hostí
 - kultúrny program
 - guláš
- nočné služby – hliadkovanie 22⁰⁰ hod.

ZÁVEREČNÁ FÁZA – likvidácia táboriska

3.8. - sobota

- upratanie pred stanmi
- roztriedenie odpadu

SPONZORI XXVI. VS TOP

NYLSTAR Slovakia a.s. Humenné

Akciová spoločnosť NYLSTAR SLOVAKIA so sídlom v Humennom vznikla z akciovej spoločnosti Chemlon Humenné, a.s., ktorá sa k 30. júnu 2000 rozdelila na dva nové subjekty.

Spoločnosť Nylstar sídliaca v Taliansku je spoločným podnikom dvoch významných priemyselných skupín Rhodia a Snia. Objemom patrí medzi najväčších výrobcov textilných polyamidových vlákien na svete. Nylstar Group má okrem Humenného výrobné závody v Taliansku, Francúzsku, Nemecku, Španielsku, Poľsku a USA.

Výrobný závod v Humennom by mal zabezpečovať približne šestinu celosvetovej produkcie koncernu Nylstar. Je výrobcom polyamidových vlákien PA 6 pre textilné aplikácie a je zameraný na konečné využitie v štyroch segmentoch trhu: pančuchárstvo, okrúhle, osnovné pletenie a tkanie.

Nová spoločnosť Nylstar Slovakia, a.s., v priebehu posledných dvoch rokov značne investovala do kvality a výroby, predovšetkým do FOY technológie, zameranej na rozšírenie výroby textilného vlákna najprogressívnejšou metódou jednostupňového výrobného procesu.

Až 96 % produkcie akciovej spoločnosti Nylstar Slovakia v Humennom smeruje na export. Z toho 70 % do krajín západnej Európy a 12 % do Českej republiky.

CHEMZA, a.s. Strážske

V súvislosti s transformáciou Chemka, a.s. Strážske a prechodom na holdingovú štruktúru vznikla od 1.1.2002 nová spoločnosť CHEMZA, a.s. ktorá je 100% dcérou Chemka, a.s. Strážske.

CHEMZA, a.s. v súčasnosti exportuje do viac ako 25 krajín sveta. Počet odberateľov na existujúcom trhu je výsledkom stabilnej kvality, spoľahlivosti v dodávkach a vlastností výrobkov. CHEMZA, a.s. kladie dôraz na promptné reagovanie požiadaviek zákazníka (balenie, doprava) a na zachovaní dobrého mena vytvoreného počas predchádzajúcich rokov prostredníctvom materskej spoločnosti Chemko, a.s.

Činnosť CHEMZA, a.s. sa orientuje na výrobu produktov na báze formalínu, acetaldehydu a amoniaku, na fenolické živice na báze formaldehydu, svetelných stabilizátorov typu HALS a ich medziproduktov, výbušnín na báze oktogénu, hexogénu a TNT, gumárenských nadúvadiel typu DNPT a koncentrovanej kyseliny dusičnej na nitračné účely.

Hlavným predmetom je výroba a predaj výrobkov organickej a anorganickej chémie: fenol-formaldehydových lepidiel, formalínu, pentaeritritolu, mravčanu vápenatého, hexametyléntetramínu, svetelných stabilizátorov, výbušnín, gumárenských nadúvadiel a ďalších.

KRAJSKÝ ÚRAD, Prešov

AQUING, spol. s r.o., Košice

Firma vznikla v roku 1990 a pod súčasným názvom pôsobí od 1.7.1995. Spoločnosť sa zaoberá **projektovaním vodohospodárskych stavieb** – vodovody, kanalizácie, úpravné vody, čistenie komunálnych, priemyselných a ostatných odpadových vôd, sanitárne vybavenie budov, čerpace stanice pre pitnú vodu, tlakové stanice, akumulácie vôd ..., a **inžinierskou činnosťou**.

Významné diela : - Skupinový vodovod Kalša – Slivník – Kuzmice
- Rekonštrukcia vodného hospodárstva ÚSS Šemša
- Obecný vodovod Letanovce
- Areál firmy Pavej – vodné hospodárstvo
- Úprava Slavkovského potoka v Matejovciach

ZINCHEM a.s. Strážske

Je inžinierska firma, založená v roku 1998. Predmetom činnosti a.s. sú dodávky projektovo – inžinierskych činností pre občianske a priemyselné stavby. V rámci svojich činností zabezpečuje predprojektovú, projektovú prípravu a výkon inžinierskych činností pre realizáciu stavieb. 90 % výkonov realizuje spoločnosť v oblasti priemyselných stavieb so zameraním na chemický a potravinársky priemysel, ochranu životného prostredia, hutníctvo, energetiku, objekty vrátane technického vybavenia pre strojársky a elektrotechnický priemysel.

Projektanti a technici pracujú pod vedením skúsených inžinierov s dlhoročnou praxou v oblasti manažmentu a projektovania priemyselných stavieb. Rozvoj firmy v personálnej a technickej oblasti prebieha úmerne s narastajúcimi výkonmi. Firma disponuje oprávneniami pre činnosti v zmysle

vyhlášky Úradu bezpečnosti práce, Banského úradu , ako aj autorizáciami predmetných činností od Slovenskej komory stavebných inžinierov.

GEOMETRA, Košice

Firma pôsobí od roku 1990, pod súčasným menom pôsobí od 20.11.1995.

Predmetom činnosti firmy sú všetky druhy geodetických prác, t.j.:

- **Inžinierska činnosť** – geodetická : vytyčovanie stavieb, porealizačné zameranie stavieb, projektové podklady, sledovanie deformácií priem. zariadení a staveb. Objektov, zameranie a výpočet kubatúr ...

- **Majetkoprávna činnosť** – vypracovanie technických podkladov pre právne úkony týkajúce sa nehnuteľností : geometrické plány, majetkoprávne podklady pre výstavbu aj rozsiahlych stavieb nadregionálneho významu, registre obnovené evidencie pozemkov

ACOM Košice, s.r.o.

Od založenie v r.1991 sa zaoberá veľkoobchodom a maloobchodom v oblasti výpočtovej techniky, jej príslušenstva a programovým vybavením. Je autorizovaným predajcom značiek COMPAQ, INTEL, NOVELL, MICROSOFT, EPSON, XEROX, PANASONIC, 3COM, 3M, IMATION.

Poskytuje :

- počítačové zostavy s príslušenstvom a programovým vybavením
- školenia a vypracovávanie projektov
- záručný a pozáručný servis s príchodom technika do 24 hod.
- upgrade
- zápožičky techniky

PAPIERNE SLAVOŠOVCE, a.s. Slavošovce 298

- výroba krepovaného papiera
- výroba papierových obrúskov

OMNI-MARKET s.r.o. Malá Ida

Výroba a predaj pečiva a ostatných výrobkov .

KLAS OF, s.r.o. , Veľké Revištia

Výroba a predaj pečiva a ostatných výrobkov .

HS – HSV s.r.o., Košice

GeoComp. Bardejov

SUHRA Potraviny, Humenné

Drevo výroba Juskova Voľa

BELÁR-TRENÁKUP, a.s.Trebišov

KA-PRINT, a.s.Trebišov

HENKEL SLOVAKIA

Mestský úrad Trebišov

Škola v prírode Juskova Voľa

Obecný úrad Juskova Voľa

ESO predajňa Vranov n/T

UaPPS Juskova Voľa

ÚV SZOP, Prievidza